

Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectrapportage Buffer Noord- Zwartemeer

Dienst Landelijk Gebied

Februari 2015
Definitief concept

Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectrapportage Buffer Noord- Zwartemeer

dossier : BD5038
registratienummer :
versie : 2.0
classificatie : Alleen voor intern gebruik

Dienst Landelijk Gebied

12 Februari 2015
Definitief concept

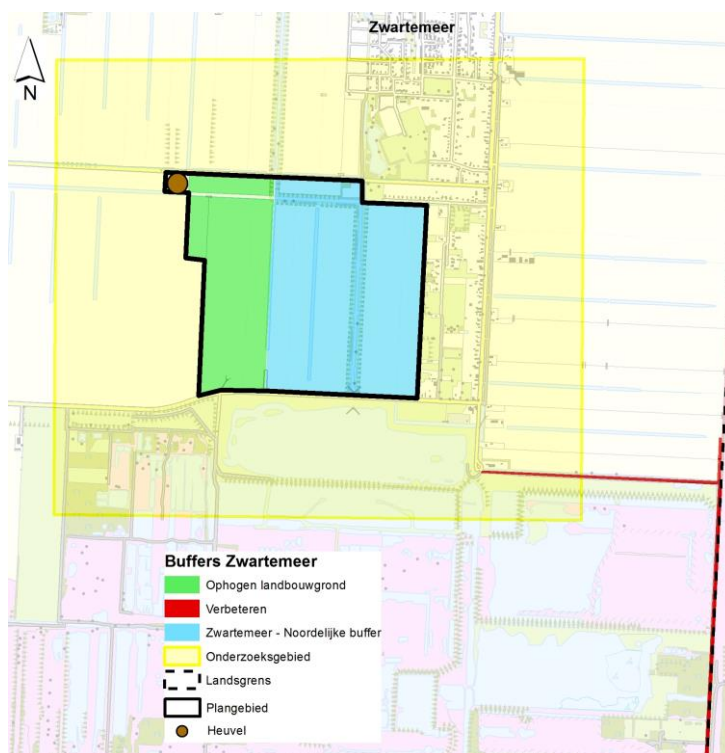
INHOUD	BLAD	
1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	M.e.r-plicht	4
1.3	Doel van de m.e.r.	5
1.4	M.e.r.- procedure	5
1.5	Raadpleging	6
1.6	Zienswijzen indienen	7
2	HET PLANGEBIED	8
2.1	Historie van het gebied	8
2.2	Afbakening plangebied	9
3	HET PROJECT	11
3.1	Probleem- en doelstellingen	11
3.2	Randvoorwaarden en maatregelen	11
3.3	Plan- en beleidskaders	12
4	AANPAK MILIEUBEOORDELING	13
4.1	Alternatiefontwikkeling	13
4.2	Beoordelingskader	13
4.3	Onderzoeken	16
5	COLOFON	17

1 INLEIDING

In dit voorliggende concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) wordt de reikwijdte en het detailniveau van het voor het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning op te stellen project-/ planMER beschreven. In deze NRD wordt aangegeven wat er in het plan-MER wordt onderzocht. Specifiek wordt ingegaan op het plangebied, de ontwikkeling van de te onderzoeken alternatieven en het beoordelingskader voor de milieueffectbeoordeling.

1.1 Aanleiding

Het Natura 2000 gebied Bargerveen is het grootste van de hoogveenrestanten van Nederland. De hydrologische omstandigheden zijn bepalend voor de kwaliteit en ontwikkeling van hoogveengebieden. De afgelopen jaren zijn veel maatregelen uitgevoerd om de waterhuishouding van het gebied te verbeteren. In een groot deel van het gebied is de grondwaterstand echter nog steeds te laag om de ontwikkeling van actieve hoogvenen ook daadwerkelijk te kunnen bevorderen. Om dit mogelijk te maken zijn aanvullende maatregelen binnen en buiten het Natura 2000 gebied noodzakelijk.

Figuur 1.1. Het daadwerkelijke plangebied bestaat uit het groen en blauw gearceerde gebied, de gele arcering geeft het onderzoeksgebied aan.

Eén van die maatregelen is het creëren van bufferzones rondom het gebied. De gronden voor de Buffer Noord zijn al in bezit, eind 2015 komt een groot deel van de gronden vrij van gebruik om ingericht te worden. Dit geldt ook voor de buffer aan de noordzijde van het Bargerveen bij Zwartemeer. De provincie Drenthe heeft aan de Bestuurscommissie Bargerveen-Schoonebeek

de opdracht gegeven om onder andere deze bufferzone te realiseren. Zij heeft opdracht gegeven om dit in combinatie te doen met de versterking van de kade aan de noordoostzijde van het Bargerveen, op de grens met Duitsland (grenskade). Om de buffer in te kunnen richten wordt een inrichtingsplan voor het 65 ha grote gebied opgesteld.

Het inrichtingsplan wordt uitgewerkt in een bestemmingsplan (gemeente Emmen) en een ontgrondingsvergunning (provincie Drenthe).

1.2 M.e.r-plicht

Het in te richten plangebied betreft de Buffer Noord. Er wordt een buffer aangelegd, landbouwgrond wordt opgehoogd en tevens wordt er een kade aangelegd.

Ondanks het feit dat het winning van delfstoffen niet het primaire doel is wordt wel getoetst aan de categorieën C16.1 en D16.1 uit het Besluit m.e.r. De drempelwaarden (gevallen) worden als gevolg van het voornemen (ontgroning > 25 ha) in beide categorieën overschreden (zie Tabel 1-1). Hiermee is zowel het bestemmingsplan als de omgevingsvergunning m.e.r.-plichtig. Voor het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning wordt een gecombineerde project-/planm.e.r.-procedure doorlopen en wordt één MER opgesteld.

Tabel 1-1 Toetsing aan de relevante onderdelen uit het Besluitm.e.r.

	Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
C 16.1	De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlakedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld in categorie 16.2 of 16.4 van onderdeel C van deze bijlage.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een terreinoppervlakte van meer dan 25 hectare.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingswet.
D 16.1	De ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlakedelfstoffen uit de landbodem, anders dan bedoeld onder D 16.2.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een terreinoppervlakte van 12,5 hectare of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2, en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingswet.

1.3 Doel van de m.e.r.

Het doel van de m.e.r. is om bij de ontwikkeling van plannen en programma's het milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming door de overheid om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling te bevorderen.

In het project lopen MER en inrichtingsplan grotendeels parallel op. Om het milieubelang toch optimaal een plek te kunnen geven in de plan- en besluitvorming wordt de m.e.r. in twee stappen uitgevoerd. In de eerste stap wordt een globale milieu-analyse uitgevoerd en een voorkeursalternatief op hoofdlijnen bepaald. Dit alternatief vormt de basis voor het inrichtingsplan dat vervolgens wordt opgesteld. Hiermee wordt de meest essentiële milieu-informatie al vroegtijdig in het planproces meegenomen. In stap 2 worden de alternatieven en de milieueffectbeoordelingen in detail uitgewerkt. De resultaten hiervan worden verwerkt in het definitief inrichtingsplan.

1.4 M.e.r.- procedure

Voor het opstellen van het MER voor het inrichten van de Buffer Noord en het ophogen van de landbouwgronden is de uitgebreide procedure van toepassing. Daarnaast wordt een grenskade aangelegd. Deze grenst aan Duitsland. Hierdoor moeten de bevoegde Duitse overheden ook de gelegenheid krijgen tot inspraak (informeel) op het MER. Er zal geen ter inzage legging in Duitsland plaatsvinden.

Voor het MER worden de volgende procedurele stappen doorlopen;

1 Kennisgeving, ter inzage legging en raadpleging bestuursorganen

Met de openbare kennisgeving maakt het bevoegd gezag bekend dat er voor het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning een m.e.r.-procedure wordt doorlopen en dat er zienswijzen kunnen worden ingediend.

Voor het verkrijgen van adviezen en zienswijzen wordt de onderhavige NRD gebruikt. De NRD ligt gedurende en periode van 6 weken ter inzage. Tijdens deze periode wordt een ieder de mogelijkheid gegeven zienswijzen in te dienen op de voorgestelde aanpak. Tevens worden in deze periode de betrokken bestuursorganen om advies gevraagd over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER. Daarnaast wordt de Commissie m.e.r. betrokken om in deze fase te adviseren over de reikwijdte en het detailniveau.

2 Opstellen van het MER

De m.e.r. wordt uitgevoerd conform de aanpak uit de NRD. Daarbij wordt, waar mogelijk, rekening gehouden met de ingebrachte zienswijzen, reacties en adviezen. Het MER moet in ieder geval de volgende onderdelen bevatten:

- Het voornemen en doel van het plan of besluit
- Relevante andere plannen & besluiten
- De huidige situatie en autonome ontwikkeling
- De alternatieven
- Effecten voor de relevante milieuaspecten, inclusief de mogelijke grensoverschrijdende milieugevolgen, zoals verkeersbewegingen en CO2 uitstoot.
- Vergelijking van effecten voor alternatieven.

- Mitigerende en compenserende maatregelen.
- Leemten in kennis.
- Samenvatting

3 Openbare kennisgeving, inspraak, advisering en besluit

Zodra het MER gereed is, wordt er door het bevoegd gezag, de provincie Drenthe, openbaar kennis gegeven van het MER. Het MER ligt vervolgens 6 weken ter inzage. In deze periode is het voor iedereen mogelijk om zienswijzen in te dienen op het MER. Daarnaast zal de Commissie m.e.r. het MER toetsen. Mede op basis van de resultaten van het MER, met inachtneming van zienswijzen en het advies door de Commissie m.e.r., wordt het definitieve bestemmingsplan en de definitieve ontgrondingsvergunning vastgesteld. In de plannen en het besluit wordt daarbij gemotiveerd aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met:

- De mogelijke gevolgen voor het milieu, ook in grensoverschrijdend verband.
- Alternatieven.
- Ingebrachte zienswijzen.
- Het advies van de Commissie m.e.r.

Evaluatie milieueffecten

Vanuit de m.e.r.-procedure is het verplicht om de daadwerkelijk optredende milieueffecten van de uitvoering van de opgaven uit het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning te monitoren en te evalueren. In het MER wordt hiertoe een eerste aanzet voor een evaluatieprogramma opgenomen. Dit wordt gebaseerd op bestaande meetnetten en monitoringsprogramma's.

1.5 Raadpleging

De onderstaande (overheids)instanties worden geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER.

- Gemeente Emmen
- Ministerie van Economische Zaken
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- LTO Noord
- Staatsbosbeheer
- Dorpsraad Zwartemeer
- Waterschap Vechtstromen
- Landkreis Emsland
- Gemeinde Twist

Voor dit project is er voor gekozen om de Commissie voor de m.e.r. advies te vragen in het voortraject van deze procedure. Haar advies voor de inhoud van het MER wordt meegenomen in het MER.

1.6 Zienswijzen indienen

Deze notitie wordt ter inzage gelegd voor het verkrijgen van zienswijzen en wordt gebruikt voor de raadpleging van de overige bij het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning betrokken bestuursorganen en adviseurs en advisering door de Commissie m.e.r.

Binnen de termijn van de terinzagelegging kunt u uw zienswijze schriftelijk indienen bij:

Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe
T.a.v. J. Venema
Postbus 122
9400 AC Assen

2 HET PLANGEBIED

2.1 Historie van het gebied

Het Bargerveen is een restant van het Bourtangermoeras, dat ooit circa 160.000 hectare groot was en dat grote delen van Zuidoost-Groningen, Oost-Drenthe en aangrenzende delen van Duitsland omvatte. Het Bourtangermoera is in de loop van de 19de en 20ste eeuw nagenoeg verdwenen door turfwinning en omvorming van moeras tot landbouwgebied.

Het Bargerveen lag in het uiterste oosten van het Nederlandse deel van het Bourtangermoeras en werd lange tijd met rust gelaten omdat het zo slecht bereikbaar was. Maar begin 1900 werd toch gestart met de turfwinning in dit gebied, en rond de jaren vijftig was het grootste deel van het turf afgegraven. In die tijd kwam er ook meer belangstelling voor de (natuur)waarden in het Bargerveen en in 1968 kocht de Rijksoverheid de eerste 66 hectare van het resterende hoogveenengebied. Enkele jaren later verscheen een ambitieus aankoopplan voor het Bargerveen van het toenmalige ministerie van CRM (cultuur, recreatie en maatschappelijk werk). Voornemen was een hoogveenreservaat te stichten met een omvang van circa 4.000 hectare. Na jarenlange discussies met betrokken partijen (gemeenten Emmen en Schoonebeek, het toenmalige waterschap Bargerbeek, de vervingmaatschappijen, de landbouw en de vakbonden), werd de aankoopdoelstelling teruggebracht tot 2.000 hectare. De huidige omvang van het Bargerveen (begrensd als Natura2000-gebied) is 2154 hectare.

Figuur 2-1 Het Bargerveen (foto's RHDHV)

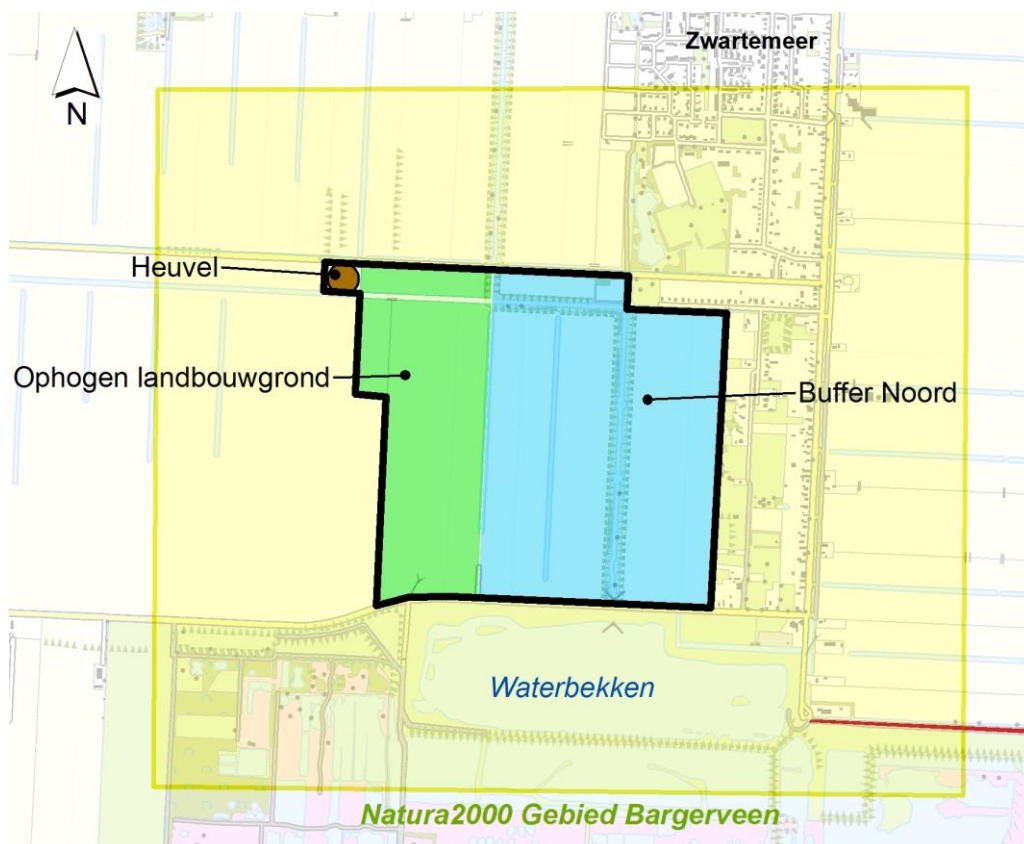
Het gehele Bargerveen wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Na de eerste grondaankopen is gestart met het voorbereiden en uitvoeren van maatregelen om de waterhuishouding binnen het Bargerveen te verbeteren. De eerste maatregelen (1987) betreffen het verwijderen en (ver)plaatsen van enkele stuwen en dammen. In de jaren daarna volgden nog meer van dit soort ingrepen en ook is circa veertig kilometer aan waterkerende dijk aangelegd, bedoeld om zoveel mogelijk water in het gebied vast te kunnen houden. Al deze maatregelen zijn gericht op het creëren van gunstige omstandigheden voor het weer op gang brengen van de hoogveenvorming. Heel belangrijk voor de waterhuishouding van het Bargerveen was het

dempen van de Noordersloot, die pas in de jaren zestig van de vorige eeuw was gegraven om het veen te ontwateren. Door het dempen van de Noordersloot ging het grondwaterniveau op een aantal plaatsen in het Bargerveen met enkele meters omhoog.

In juni 2006 vond de oplevering plaats van een tweetal waterbekkens aan de noordkant van het Bargerveen: het aangelegde hoogwaterbekken is bedoeld om tegendruk te geven aan het waterlichaam van het Bargerveen (zodat het water zo lang mogelijk in het Bargerveen wordt vast gehouden) en het aangelegde laagwaterbekken draagt bij aan de kwaliteitsverhoging van het Bargerveen en is tevens bergingsgebied bij calamiteiten (te groot neerslagoverschot).

2.2 Afbakening plangebied

Het in te richten plangebied betreft de Buffer Noord. Door aanleg van de buffer wordt het Natura 2000 gebied Bargerveen verder verbeterd. Er wordt een buffer aangelegd, landbouwgrond wordt opgehoogd en tevens wordt er een grenskade aangelegd. De grenskade zorgt voor meer veiligheid aan de oostzijde en voorkomt het weglekken van water uit het Bargerveen, ter ondersteuning van het behalen van de natuurdoelen. De verbinding tussen de buffer en de kade is de beoogde grondstroom van de buffer naar de grenskade. Vanwege deze grondstroom wordt voor het plan één inrichtingsplan opgesteld. De procedures voor de twee onderdelen zijn echter verschillend.

Figuur 2.2. Blauw en groen gearceerd is het daadwerkelijke plangebied, geel geeft globaal het onderzoeksgebied aan.

Plangebied buffer Noord

Het in te richten gebied buffer Noord, bestaat uit de Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN), voorheen EHS, gronden ten zuidwesten van Zwartemeer, ten noorden van het laagwaterbekken (blauw gearceerd figuur 2.2.) De gronden zijn in bezit van Staatsbosbeheer en Bureau Beheer Landbouwgronden.

Voor de inrichting van het buffergebied moet een gecombineerd plan/besluit MER voor ontgrondingsvergunning en bestemmingsplan gemaakt worden en een gedetailleerd inrichtingsplan. Dichtbij de buffer ligt een heuvel die nog afgedekt moet worden met een grondlaag. Tevens zal de landbouwgrond ten westen van het gebied mogelijk worden opgehoogd. Dit wordt meegenomen in de planuitwerking.

Gebied grenskade

Het in te richten gebied van de kade langs de grens behelst de aanleg van een nieuwe kade op de grens met Duitsland. Vanwege het verwijderen van de grenssloot zal er aan Duitse zijde mogelijk deels een nieuwe sloot aangelegd moeten worden. De voorgeschreven inrichting van de buffer (successie gebied, natuurlijke ontwikkeling) is grotendeels al uitgevoerd. Gekeken wordt naar eventuele kleine aanvullende maatregelen, zoals het afdammen van een watergang. Dit wordt in samenspraak met de Duitse overheid uitgevoerd.

Er wordt een nieuw/verbeterd fietspad (betonpad) aangelegd op of langs de kade. Dit fietspad moet doorgetrokken worden tot aan de werkschuur van Staatsbosbeheer. Mogelijk wordt een fietspad aangelegd door de buffer. En bij een definitief verzoek van de Gemeinde Twist wordt langs de grens ten noorden van de nieuwe kade een fietspad van 200 meter lengte aangelegd om de verbinding met Duitsland te realiseren. De uitvoering van deze plannen vindt plaats in overleg met Duitse partners.

De grond/zand uit de buffer zal (voor een deel) gebruikt worden voor de aanleg van de kade en voor het ophogen van de landbouwgrond. De grondstromen en de hierbij behorende transportbewegingen zijn een aandachtspunt voor het MER.

3 HET PROJECT

3.1 Probleem- en doelstellingen

De ondergrond van het Bargerveen bestaat uit een dik zandpakket met plaatselijk een tweetal slechtdoorlatende lagen. Omdat de slechtdoorlatende lagen niet aaneengesloten zijn is sprake van een grote verticale wegzijging en daarmee van relatief grote fluctuaties van de grondwaterstand. Voor het realiseren van een verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van actieve hoogvenen is het noodzakelijk om de wegzijging te verminderen. Hiervoor zijn hydrologische bufferzones rondom het Bargerveen noodzakelijk. Voor de bufferzone en de grenskade zijn de volgende doelen geformuleerd;

Bufferzone Zwartemeer

- Ondersteuning van de natuurdoelen van het Bargerveen, waaronder een stabiele en hogere grondwaterstad voor het Bargerveen en minder wegzijging. Hiervoor is in de herinrichting Emmen-Zuid een peil in het gebied 16.00m + NAP afgesproken.
- Het voorkomen van wateroverlast door opvang van water uit het Bargerveen en een vertraagde afvoer hiervan.
- Het leveren van een bijdrage aan natuurontwikkeling en biodiversiteit in de bufferzone Zwartemeer.
- Creëren van een landschappelijk en recreatief aantrekkelijk gebied.

Grenskade noordoost zijde Bargerveen

- Het voorkomen van het weglekken van water uit het Bargerveen ter ondersteuning van het behalen van de natuurdoelen voor het Bargerveen.
- Het verbeteren van de veiligheid door het verhogen en versterken van de kade.
- Duurzame recreatieve ontwikkeling grensgebied door de aanleg/verbetering van het fietspad

3.2 Randvoorwaarden en maatregelen

Het inrichten en in gebruik nemen van de bufferzone en de grenskade heeft mogelijk effecten op de omgeving van het plangebied. Daarom zijn er ten aanzien van het behalen van de doelen een aantal randvoorwaarden benoemd. Hieronder worden de randvoorwaarden per opgave benoemd.

Bufferzone Zwartemeer

- Het water moet binnen de begrensde bufferzone worden vastgehouden. Voor het voorkomen van wateroverlast moet de buffer 250.000 – 400.000 m³ water uit het Bargerveen kunnen opvangen.
- De waterhuishoudkundige situatie voor de omringende landbouw mag er als gevolg van het voornemen niet op achteruit gaan.
- Er mogen geen negatieve effecten ontstaan op de bebouwde omgeving.
- De inrichting mag geen muggenoverlast bij de bebouwing veroorzaken.
- De waterkwaliteit in de bufferzone moet voldoende zijn. Om aan deze randvoorwaarden te kunnen voldoen moeten waterplassen grotendeels een diepte hebben van 0,5 -1,5 m en mogen er geen droogvallende plassen binnen 100-200 meter van woningen liggen.

- In het te ontwikkelen systeem moet (binnen afzienbare tijd) een biologisch evenwicht ontstaan met een grote soortenrijkdom.
- Kadehoogte buffergebied is maximaal 17,50m + NAP, waarbij alle risico's en onzekerheden worden afgevangen, dus inclusief waakhoogte (30 cm).
- Grondaanvoer van buiten het gebied wordt geminimaliseerd.
- De beschikbare keileem uit het gronddepot (ca. 9.000 m³) is beschikbaar voor het realiseren van maatregelen (zoals het aanleggen van de kade).

Grenskade noordoost zijde Bargerveen

- De waakhoogte van kaden is minimaal 30 cm.
- Grondaanvoer van buiten het gebied wordt geminimaliseerd.
- De beschikbare keileem uit het gronddepot (ca. 9.000 m³) is beschikbaar voor het realiseren van maatregelen.

3.3 Plan- en beleidskaders

Naast de randvoorwaarden die aan de uitvoering en inrichting van het plangebied worden gesteld zijn er nog diverse plan- en beleidskaders die randvoorwaarden kunnen scheppen voor het project. In de onderstaande tabel worden de belangrijkste plan- en beleidskaders voor dit project weergegeven.

Wet- en regelgeving	
Natuurbeschermingswet Flora- en faunawet Waterwet Kaderrichtlijn water (KRW) Wet bodembescherming Wet ruimtelijke ordening Wet op de archeologische monumentenzorg Ontgrondingswet (Provinciale omgevingsverordening)	
Plan- en beleidskaders	
Rijksoverheid	Nationaal Waterplan/ Nationaal Bestuursakkoord Water
Provincie Drenthe	Omgevingsvisie Drenthe Natuurbeheerplan Drenthe
Waterschap Vechtstromen	Waterbeheerplan (2016-2021)
Gemeente Emmen	Structuurvisie gemeente Emmen Bestemmingsplan buitengebied

4 AANPAK MILIEUBEOORDELING

4.1 Alternatiefontwikkeling

Voor het MER wordt een aantal alternatieven uitgewerkt. Belangrijke variabelen voor de alternatiefontwikkeling zijn:

- de bergingsopgave (minimaal 250.000m³, maximaal 400.000m³), dit is besloten in de Herinrichting Emmen-Zuid;
- de wensen ten aanzien van de beschikbare hoeveelheid grond die ter beschikking komt (geen, dan wel voldoende zand/grond voor de kade en het ophogen van de landbouwgrond);
- en de wensen ten aanzien van de waterdiepte (geen, dan wel van ecologisch voldoende kwaliteit).

Daarnaast is het een uitdaging de juiste balans te vinden tussen de functionaliteit vanuit hydrologisch perspectief en landschappelijke inpassing. Het plan is er op gericht om zoveel mogelijk bij te dragen aan het behalen van de ecologische doelen in het natuurgebied Bargerveen. Voor de noordelijke buffer gelden echter minder ambitieuze doelen voor ecologie in relatie tot het Bargerveen. Dit geeft meer ontwerpruimte waardoor er meer rekening gehouden kan worden met de wensen van de omgeving (landbouwers en bewoners) en de recreatieve potentie van het gebied (recreatiewater, wandelpaden, fietspaden).

De wensen om 'een aantrekkelijk landschap' in te richten worden mee gegeven als randvoorwaarde en door vertaald in de op te stellen alternatieven. Dit geldt ook voor ideeën en wensen die vanuit de omgeving worden aangedragen. Hiervoor worden een tweetal ontwerpessies georganiseerd. De eerste werksessie is ideeën-vormend op hoofdlijnen. Deze ideeën worden, waar mogelijk en zinvol, meegenomen in de uitwerking van de alternatieven. In de tweede werksessie wordt, als de resultaten van de hydrologische berekeningen, de grondbalans en de milieueffecten op hoofdlijnen bekend zijn, het ontwerp nader uitgewerkt. Ook hiervoor wordt input vanuit de omgeving gevraagd en waar mogelijk meegenomen in de uitwerking.

4.2 Beoordelingskader

In onderstaande tabel zijn de toetsingscriteria uiteen gezet waar in het MER op wordt getoetst.

Effect na aanleg buffer		
Thema	Aspect	Criteria
Natuur	Natura2000	Beïnvloeding van de instandhoudings- en verbeterdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden
	NNN/ EHS	Beïnvloeding van het ontwikkelingspotentieel en de wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden
	Soorten in kader Flora- en faunawet	Beïnvloeding van de leefgebieden en de populatie van beschermde flora- en faunasoorten

Water*	Geohydrologie	Effect op grondwaterkwantiteit
		Effect op grondwaterkwaliteit
	Oppervlaktewater*	Oppervlaktewaterkwaliteit, (mede) als gevolg van eutrofiëring
Bodem	Bodemkwaliteit	Afname bekende verontreinigingen
	Grondbalans	Herkomst grond
Landschap en cultuurhistorie	Landschappelijke waarden	Beïnvloeding van landschappelijke structuren en elementen
	Cultuurhistorische waarden	Beïnvloeding van cultuurhistorische structuren en elementen
Archeologie	Archeologische waarden	Aantasting of verlies van archeologische waarden
Landbouw	Gebruikswaarde	Ruimtebeslag
		Effect op gewasopbrengst
Kwaliteit van de woon- en leefomgeving	Verstoring	Muggenoverlast Overlast recreanten, geluid en zicht
	Wateroverlast	Kans op wateroverlast
	Recreatie	Gebruik buffer voor recreatiedoeleinden/ als recreatiewater
		Fiets- en wandelpaden

Tijdelijke effecten als gevolg van aanlegwerkzaamheden buffer		
Thema	Aspect	Criteria
Kwaliteit van de leefomgeving	Verstoring	Verkeersbewegingen
		Geluid en zicht
Natuur	Natura2000	Zie tabel boven
	Soorten in kader Flora- en faunawet	Zie tabel boven
Landbouw	Gebruikswaarde	Gewasopbrengst

Toelichting op beoordelingskader

In bovenstaande tabel is het beoordelingskader uitgewerkt. Hieronder worden de diverse thema's nog toegelicht. De toelichting is beperkt. Daar waar aspecten en criteria uit de tabel voor zich spreken zijn ze niet nader beschreven.

Daarnaast wordt opgemerkt dat in het MER bij de alternatievenbeschrijving een aantal zaken wordt beschreven. Bijvoorbeeld het aantal m³ grond dat wordt verzet, de mate van kwel en infiltratie, en de minimale en maximale waterstand, de droogleggingsnorm voor de bebouwing en klimaatbestendigheid waarop is ontworpen. Deze zaken wordt niet als dusdanig beoordeeld. Wel worden op de milieueffecten ten gevolge van bijvoorbeeld de kwel en het grondverzet (als gevolg van het transport van de grondstromen) beschreven, bij bijvoorbeeld de kwaliteit van de leefomgeving en wateroverlast.

Natuur

Doel van het project is een bijdrage te leveren aan natuurontwikkeling en biodiversiteit in de bufferzone Noord - Zwartemeer, in de brede zin van het woord. Omdat de bufferzone als geheel in NNN/EHS gebied valt, is het voldoende de alternatieven te toetsen op 'de wezenlijke

kenmerken en waarden' van de buffer. De NNN-doelen (natuurdoeltypen) moeten passen bij de inrichting van de buffer, zodat deze doelen reel zijn.

Water

Water kent een kwaliteits- en kwantiteitscomponent. Het feit dat de buffer bij moet dragen aan de piekafvoer wordt getoetst onder 'wateroverlast'. Hiertoe wordt de drooglegging/ontwateringsdiepte van de bewoning en de landbouw bepaald in een normale situatie en een extreme situatie.

Bodem

Bodem kent een kwaliteits- en kwantiteitscomponent. De grondaanvoer van buiten het gebied moet worden geminimaliseerd. Daarom wordt onder het aspect 'grondbalans' getoetst op herkomst van de grond. De hoeveelheid grondverzet/ grondtransport is een uitkomst van de te toetsen alternatieven. Deze wordt niet op zichzelf staand getoetst. De effecten van dit grondverzet, zoals de effecten op de kwaliteit van de leefomgeving, archeologie, landbouw, etc. worden wel getoetst.

Landschap en cultuurhistorie, en archeologie

Provinciaal en gemeentelijk beleid op de terreinen landschap, cultuurhistorie en archeologie stellen kaders voor dit project. De waarden zullen nader worden gedefinieerd en worden vervolgens getoetst in het MER. De effecten op monumenten worden getoetst onder archeologische waarden. Archeologisch onderzoek wordt getoetst op basis van een bureauonderzoek. Om een goede effectbeschrijving mogelijk te maken wordt een gebiedsanalyse voor landschap en cultuurhistorie uitgevoerd.

Landbouw

De waterhuishoudkundige situatie voor de omringende landbouw mag er als gevolg van het voornemen niet op achteruit gaan. Tevens moet het project aansluiten bij afspraken die gemaakt zijn bij de Herinrichting Emmen-Zuid. Negatieve effecten worden in de ontwerpfase van het project zoveel mogelijk voorkomen, door het eventueel ophogen van landbouwgrond. Eventuele negatieve effecten van de alternatieven worden in het MER getoetst onder het aspect 'gebruikswaarde'. Dit kan ertoe leiden aanvullende maatregelen (mitigerende maatregelen) moeten worden genomen om negatieve effecten te voorkomen.

Kwaliteit van de leefomgeving

De inrichting mag geen muggenoverlast bij de bebouwing veroorzaken. Negatieve effecten worden in de ontwerpfase van het project zoveel mogelijk voorkomen. Vervolgens worden de alternatieven getoetst op muggenoverlast, onder het aspect 'verstoring', en op wateroverlast wordt getoetst onder het thema 'water'. Dit kan ertoe leiden aanvullende maatregelen (mitigerende maatregelen) moeten worden genomen om negatieve effecten te voorkomen. Daarnaast bestaat de wens een aantrekkelijk landschap in te richten. De positieve effecten van het inrichten van de buffer door het aanleggen van fiets- en wandelroutes valt onder het criterium 'routestructuren'.

4.3 Onderzoeken

Ten behoeve van onze werkzaamheden voor het MER, het inrichtingsplan en bestemmingsplan worden er een aantal onderzoeken uitgevoerd. Op een drietal onderzoeken gaan wij in deze notitie nader in.

- Grondwaterberekeningen met behulp van MIPWA;
- Onderzoek waterbeheersing;
- Natuurtoets/quickscan van de maatregelen aan de Natuurbeschermingswet en Flora- en fauna-wet.

Een praktische aanpak voor de grondwaterberekeningen (MIPWA)

Voor de grondwaterberekeningen wordt gebruik gemaakt van het stationaire MIPWA grondwatermodel. Het model zal worden vergeleken met de nieuwe metingen van grondwaterstanden in en rond Zwartemeer. Bij de beoordeling en de presentatie van de effecten zal met de afwijkingen tussen model en metingen rekening worden gehouden. Voor de alternatieven worden de volgende berekeningen gemaakt:

- effecten van de permanente peilverandering in Buffer-Noord en de andere bekkens, op grondwaterstanden, stijghoogten en wegzijging uit het Bargerveen
- effecten van de tijdelijke peilverandering die optreedt tijdens een neerslaggebeurtenis, waarbij Buffer-Noord wordt gevuld en weer langzaam leegloopt.

De effecten worden met het stationaire MIPWA-model berekend voor de maximale waterstanden. Omdat het proces van vullen en leeglopen een niet-stationair karakter heeft worden effecten overschat, vooral op grotere afstanden van de buffer. Deze overschatting zal door middel van analytische berekeningen worden gecorrigeerd.

Effecten op landbouw worden bepaald uitgaande van de huidige (gemeten) dynamiek van de grondwaterstand. De verandering van de GLG wordt bepaald door de effecten van de permanente peilverhoging. De verandering van de GHG door de effecten van de tijdelijke peilverhoging. Effecten zullen worden berekend met Waternood.

Onderzoek waterbeheersingsonderzoek

Er wordt onderzoek gedaan naar de waterhuishoudkundige maatregelen in en rondom het gebied zodat de waterbeheersing in de omgeving en voor de functies op orde blijft (wegen, bewoning, landbouw) en tevens het gewenste peilregime in de buffer gehandhaafd kan worden.

Voortoets

Er wordt een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet uitgevoerd. Resultaten van de voortoets worden in een aparte rapportage beschreven en bijgevoegd bij het MER. Indien uit de voortoets blijkt dat dit nodig is, wordt (aanvullend) een Passende Beoordeling opgesteld.

5 COLOFON

Opdrachtgever	: Dienst Landelijk Gebied
Project	: Notitie Reikwijdte en Detailniveau Buffer Noord - Zwartemeer
Dossier	: BD5038
Omvang rapport	: 17 pagina's
Auteur	: Sandra Bos, Jan-Willem van Veen
Bijdrage	:
Interne controle	: Hans Verhoogt
Projectleider/ Projectmanager	: Carolien van der Ziel
Datum	: 12 februari 2015
Naam/Paraaf	

HaskoningDHV Nederland B.V.

Verlengde Kazernestraat 7

7417 ZA Deventer

Postbus 927

7400 AX Deventer

T (088) 348 63 00

F (088) 348 63 01

E info@rhdhv.com

W www.royalhaskoningdhv.com

